

Aikamatka keskisellä Itämerellä

Bo Storränk

Tukholman edustalla käyn uudestaan kannella. On ensimmäinen laivamatkani moneen vuoteen enkä oikein tiennyt mitä odottaa. Vastarannan ruotsalaiset ovat innoissaan, heiluttavat käsiään ja liputtavat joka niemessä. Victorian 50-vuotisjuhlaan on vielä muutama päivä aikaa.

Ennen matkaa mielessäni oli käynyt muutama pikakäynti Maarianhaminassa joskus 2010-luvun alussa – en enää muistanut laivan nimeä, mutta joku ella se varmaan oli. Oli kai joutunut romutettavaksi aika pian sen jälkeen, kun tuo uusi ensimmäinen kaasuvetoinen alus aloitti liikenteensä Turusta – olisikohan ollut vuoden 2013 alussa? Sen ainakin muistan, että talvi oli vielä saapunut aikaisin ja kestänyt pitkään. Siihen aikaan olin ahkeroinnassa Itämeriyhteistyön merkeissä - rahoitusohjelman nimi oli pitkä ja monimutkainen, mutta lähipiirissä ja työkavereiden keskuudessa puhuttiin lyhyesti vain CB:stä. Hieno ohjelmahan se loppujen lopuksi oli, kun sitä nyt jälkeinpäin miettii.

Itämerellä seilasi silloin risteilyaluksia ristiin rastiin. Ei niitä nyt ehkä hirveän paljon ollut lukumääräisesti nykypäivään verrattuna, mutta meno oli välillä aikamoinen ja varsin usein sattui hyvin ikäviäkin tapauksia. Alkoholien liikakulutus selitti suurimman osan väkivaltarikoksista, puhumattakaan lieveimmissä kolhuista ja kömmellyksistä. Täyskiellosta ei tullut mitään. Nuuska tosin saatiin melkein pois markkinoilta, mutta alkoholien suhteen päädyttiin pitkän keskustelun jälkeen toisenlaiseen ratkaisuun. Laivayhtiöt lähtivät lopulta nollatoleranssilinjalle hyttirähinöinnin suhteen. Anniskelupuolella tiukennettiin linja pikku hiljaa ja hallitusti. Ja ennen kaikkea, keskisen Itämeren rantavaltioiden sopivat askel askeleelta yhtenäisistä toimintatavoista matkustusturvallisuuden ja viihtyvyyden parantamiseksi. Taisi matkustajamäärätkin vähän nousta tuon pienen kurssimuutoksen ansiosta. Meillä oli hanke, joka vaikutti ainakin jonkin verran näihin muutoksiin. Paljon meillä olikin projekteja ja niillä mitä mielikuvituksellisimpia lyhenheitä. Tämä taisi kertoa itsestään *SafeBalticCruises* nimellä.

Heti varsinaisen sisäsaariston jälkeen huomioni oli kiinnittynyt siellä täällä sinisiin varoituslippuihin. Aikoinaan, vielä viime vuosituhannen puolella ja heti 2000-luvun alussa, samannäköiset liput olivat varoittaneet veneilijöitä kalanviljelylaitoksista. Olihan niitä vielä harvakseltaan siellä täällä, mutta rannikkokalastuksen uuden nousun myötä - ja kuluttajien vaatimuksista - suurin osa kotimaisen kalan kulutuksesta on nykyään luonnonkalaa, vanhaa kunnon ahventa ja muuta herkkua. Kotimaista kampelaakin löytyy taas kalatiskiltä. Kalastushankkeita meillä ei sentään ollut, siitä huolehti Unionin toinen rahasto.

Mutta sinilippujen ilmestyminen merenlahtiin, meillä ja muuallakin, kuten Latvian ja Viron rannikolla, oli osittain CB:n ansiota. Liput kertovat sinisimpukkaviljelmien yhä lisääntyvästä suosiosta. Ei niin, että niistä koskaan mitään lounaslautaselle sopivia annoksia saataisiin, mutta simpukkoiden supersiivilöinnin ansiosta voidaan tällä täsmätoimenpiteellä paikallisesti poistaa huomattavia ravinnemääriä Itämeren kuormituksesta. Ja win-win kuvio on jotenkin itsestään selvä, simpukkatuottajat myyvät saalinsa rehu-tehtaille, jotka puolestaan markkinoivat tuotteitaan luomukanoja kasvattaville tiloille. Ja turkulainen ostaa niitä mielellään lähitorilta. Ei olisi ehkä tuo meidän simpukkahanke aikoinaan voinut kuvitella, että puoliutopistinen idea olisi lähtenyt tällä tavalla lentoon. Onneksi meidän rahoituspäätöksiä tekevät päättäjämme uskalsivat vuonna 2010 antaa vihreää valoa tälle projektille - olisikohan ollut nimeltään BalticEcoMussel? Toki meni hankkeen päättymisen jälkeenkin jonkin verran aikaa ennen kuin hankkeen tuloksia ja rajoja ylittävän yhteistyön hedelmiä voitiin hyödyntää täysmääräisesti.

Niin, hankkeita oli monenlaisia. Lippulaivastoon kuului vain muutama, mutta tehtiin sitä kaikenlaista muutakin yhteistyötä, oli vanhustenhuoltoon liittyviä kehittämishankkeita, oli nuorten yrittäjien tukemista, rannikkoalueiden öljyntorjuntavalmiuden parantamista jne. Itämeri ja sen tila oli usein keskiössä. Emme me sitä tietenkään vielä silloin pelastaneet, työ tulee jatkumaan vielä pitkään. Mutta oltiin mukana kääntämässä kurssia kestävämpään suuntaan. Ja ennen kaikkea luotiin pohjaa jatkuvalla yhteistyöllä keskisen Itämeren rantavaltioiden välillä, tavallaan jatkumo aina hansa-ajolta lähtien. Eivät menneet CB:n jälkeen rahahanat kiinni, vähän vain tiukennettiin hankkeiden laatuvaatimuksia. Ja rajoja ylittävän yhteistyön merkitys kirkastui aina sitä mukaa, kun tulokset näkyivät tavallisten kansalaisten arjessa ja alueen vakiintuneiden toimijoiden kehittämistyössä.

Siinä meni vielä yksi sinikeltainen lippu salkoon. Ei siitä pääse mihinkään, valtioiden omat liput tässä vielä pidetään korkealla, ja hyvä näin. Mutta tähtilippu on myös ahkerassa käytössä. En enää muista montako niitä tähtiä nyt tällä hetkellä on.

*

Kuvitteellisen laivamatkan Turusta Tukholmaan vuonna 2027 teki ohjelmapäällikkö Bo Storränk. Hän työskentelee Central Baltic INTERREG IV A 2007-2013 ohjelman sihteeristössä Turussa. Euroopan aluekehitysrahaston ja Suomen, Ruotsin, Viron sekä Latvian rahoittama ohjelma on EU:n kuluvalle rahoituskaudella rahoittanut yhteisiä hankkeita vajaalla 100 milj. eurolla. Keskisen Itämeren seuraavan yhteistyöohjelman valmistelu kaudelle 2014-2020 on juuri aloitettu.

Bo Storränk
ohjelmapäällikkö
Central Baltic INTERREG IV A 2007-2013 ohjelman sihteeristö

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopостia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetreit Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs
16/2011	11.11.2011	Nya regler för emission inom Östersjöområdet Christian Ramberg, toimitusjohtaja, Turun Satama
1/2011	5.8.2011	Turun kaupunki ja EU:n Itämeristrategia Aleksi Randell, Turun kaupunginjohtaja, Centrum Balticum -säätiön pj.